
Aitareyopanishad Sasvara

ఐతరేయోపనిషద్ సస్వరా

Document Information

Text title : aitareyopaniShat

File name : aitareya.itx

Category : upanishhat

Location : doc_upanishhat

Author : Vedic Rishis

Transliterated by : Premraj Ware

Proofread by : Premraj Ware, NA

Description-comments : 8/108; RigVeda, Mukhyopanishad

Latest update : December 28, 2022

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

December 28, 2022

sanskritdocuments.org

ఐతరేయోపనిషద్ సస్వరా

॥ ఓం ॥

ఓం వాజ్ఞే మనసి ప్రతిష్ఠితా మనో మే వాచి
ప్రతిష్ఠితమావిరావీర్మ ఏధి వేదస్య మ ఆణీస్థః శ్రుతం మే మా
ప్రహసీరనేనాధీతేనాహోరాత్రాన్ సన్దధామ్యుతం వదిష్యామి సత్యం వదిష్యామి
తన్మామవతు తద్వక్తారమవత్యవతు మామవతు వక్తారమవతు వక్తారమ్ ॥

ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః ॥

అథ ఋగ్వేదీయైతరేయోపనిషత్ ।

అథ ప్రథమోఽధ్యాయః ।

అథ ప్రథమః ఖణ्डః

ఆత్మా వా ఇదమేక ఏవాగ్ర ఆసీన్నాన్యత్కించన మిషత్ ।

స ఈక్షత లోకాన్సు సృజా ఇతి ॥ ౧॥

స ఇమాంల్లోకానసృజత । అమ్భో మరీచీర్మరమాపోఽదోఽమ్భః పరేణ

దివం ద్యౌః ప్రతిష్ఠాఽన్తరిక్షం మరీచయః ।

ప్పథివీ మరో యా అధస్తాత్తా ఆపః ॥ ౨॥

స ఈక్షతేమే ను లోకా లోకపాలాన్సు సృజా ఇతి ।

సోఽదభ్య ఏవ పురుషం సముద్భృత్యామూర్చ్ఛయత్ ॥ ౩॥

తమభ్యతపత్తస్యాభితప్తస్య ముఖం నిరభిద్యత యథాఽణ్ణమ్ ।

ముఖాద్వాగ్వాచోఽగ్నిర్నాసికే నిరభిద్యేతాం నాసికాభ్యాం ప్రాణః

ప్రాణాద్వాయురక్షిణీ నిరభిద్యేతామక్షీభ్యాం చక్షుశ్చక్షుష

ఆదిత్యః కర్ణౌ నిరభిద్యేతాం కర్ణాభ్యాం శ్రోత్రం శ్రోత్రద్దిశస్వజ్జ్

నిరభిద్యత త్వచో లోమాని లోమభ్య ఓషధివనస్పతయో హృదయం
 నిరభిద్యత హృదయాన్మనో మనసశ్చన్ద్రమా నాభిర్నిరభిద్యత
 నాభ్యా అపానోఽపానాన్మృత్యుః శిశ్నం నిరభిద్యత శిశ్నాద్రేతో
 రేతస ఆపః || ౪||

|| ఇతి ప్రథమః ఖణ్డః ||

అథ ద్వితీయః ఖణ్డః

తా ఏతా దేవతాః స్పష్టా అస్మిన్మహాత్వర్ణవే ప్రాపతంస్తమశనాయాపిపాసాభ్యామన్వవార్జ్ఞత్
 |

తా ఏనమబ్రువన్నాయతనం నః ప్రజానీహి యస్మిన్పుతిష్ఠితా అన్నమదామేతి || ౧||

తాభ్యో గమానయత్తా అబ్రువన్న వై నోఽయమలమితి |

తాభ్యోఽశ్వమానయత్తా అబ్రువన్న వై నోఽయమలమితి || ౨||

తాభ్యః పురుషమానయత్తా అబ్రువన్ సుకృతం బతేతి పురుషో వావ సుకృతమ్ |

తా అబ్రవీద్యథాఽదయతనం ప్రవిశతేతి || 3||

అగ్నిర్వాగ్భూత్వా ముఖం ప్రావిశద్వాయుః ప్రాణో భూత్వా నాసికే

ప్రావిశదాదిత్యశ్చక్షుర్భూత్వాఽక్షిణీ ప్రావిశాద్దిశః శ్రోత్రం భూత్వా కర్ణౌ

ప్రావిశన్నోషధివనస్పతయో లోమాని భూత్వా త్వచం ప్రావిశంశ్చన్ద్రమా

మనో భూత్వా హృదయం ప్రావిశన్మృత్యురపానో భూత్వా నాభిం ప్రావిశదాపో

రేతో భూత్వా శిశ్నం ప్రావిశన్ || ౪||

తమశనాయాపిపాసే అబ్రూతామావాభ్యామభిప్రజానీహీతి |

స తే అబ్రవీదేతాస్వేవ వాం దేవతాస్వాభజామ్యేతాసు భాగిన్స్యో కరోమితి |

తస్మాద్యస్యై కస్యై చ దేవతాయై హవిర్భూత్యతే భాగిన్యావేవాస్యామశనాయాపిపాసే
 భవతః || ౫||

|| ఇతి ద్వితీయ ఖణ్డ ||

అథ తృతీయః ఖణ्डః

స ఈక్షతేమే ను లోకాశ్చ లోకపాలాశ్చాన్నమేభ్యః సృజా ఇతి || ౧ ||

సోఽపోభ్యతపత్రాభ్యోఽభితప్తాభ్యో మూర్తిరజాయత యో వై సా మూర్తిరజాయతాఽన్నం
వై తత్ || ౨ ||

తదేతదభిసృష్టం పరాజత్యజిఘాంసత్తద్వాచా జిఘుక్షత్తన్నా శక్నోద్వాచా గ్రహీతుమ్ |

స యద్దైనద్వాచాఽగ్రహైష్యదభివ్యాహృత్య హైవాన్నమత్రప్యన్యత్ || ౩ ||

తత్ప్రాణేనాజిఘుక్షత్తన్నా శక్నోత్ ప్రాణేన గ్రహీతుమ్ |

స యద్దైనతాప్రాణేనాగ్రహైష్యదభిప్రాణ్య హైవాన్నమత్రప్యన్యత్ || ౪ ||

తచ్ఛక్తుషాఽజిఘుక్షత్తన్నా శక్నోచ్ఛక్తుషా గ్రహీతుమ్ |

స యద్దైనచ్ఛక్తుషాఽగ్రహైష్యద్ దృష్ట్యా హైవాన్నమత్రప్యన్యత్ || ౫ ||

తచ్ఛోత్రేణాజిఘుక్షత్తన్నా శక్నోచ్ఛోత్రేణ గ్రహీతుమ్ |

స యద్దైనచ్ఛోత్రేణాగ్రహైష్యచ్ఛ్చృత్వా హైవాన్నమత్రప్యన్యత్ || ౬ ||

తత్త్వచాఽజిఘుక్షత్తన్నా శక్నోత్ త్వచా గ్రహీతుమ్ |

స యద్దైనత్వచాఽగ్రహైష్యత్స్పృష్ట్యా హైవాన్నమత్రప్యన్యత్ || ౭ ||

తన్మనసాఽజిఘుక్షత్తన్నా శక్నోన్మనసా గ్రహీతుమ్ |

స యద్దైనన్మనసాఽగ్రహైష్యద్ధయాత్వా హైవాన్నమత్రప్యన్యత్ || ౮ ||

తచ్ఛిశ్నేనాజిఘుక్షత్తన్నా శక్నోచ్ఛిశ్నేన గ్రహీతుమ్ |

స యద్దైనచ్ఛిశ్నేనాగ్రహైష్యద్విసృజ్య హైవాన్నమత్రప్యన్యత్ || ౯ ||

తద్దపానేనాజిఘుక్షత్తదావయత్ |

స ఏషోఽన్నస్య గ్రహో యద్వాయురన్నమాయుర్వా ఏష యద్వాయుః || ౧౦ ||

స ఈక్షత కథం నివిదం మదృతే స్యాదితి స ఈక్షత కతరేణ ప్రపద్యా ఇతి |

స ఈక్షత యది వాచాఽభివ్యాహృతం యది ప్రాణేనాభిప్రాణితం యది చక్షుషా
దృష్టం యది శ్రోత్రేణ శ్రుతం యది త్వచా స్పృష్టం యది మనసా ధ్యాతం
యద్యపానేనాభ్యపానితం

యది శిశ్నేన విసృష్టమథ కోఽహమితి || ౧౧ ||

స ఏతమేవ సీమానం విదర్యైతయా ద్వారాప్రాప్తద్యత । సైషా విదృతిర్నామ
ద్వాస్తదేతన్నాస్తనం

తస్య త్రయ ఆవసథాస్త్రయః స్వప్నా అయమావసథోఽయమావసథోఽయమావసథ ఇతి
॥ ౧౨॥

స జాతో భూతాన్యభివ్యైఖ్యత్ కిమిహాన్యం వావదిషదీతి ।

స ఏతమేవ పురుషం బ్రహ్మ తతమమపశ్యదిదమదర్శమహో ॥ ౧౩॥

తస్మాదిదన్దో నామేదన్దో హ వై నామ । తమిదన్దం సన్తమన్ద్రమిత్యాచక్షతే పరోక్షేణ ।
పరోక్షప్రియా ఇవ హి దేవాః పరోక్షప్రియా ఇవ హి దేవాః ॥ ౧౪॥

॥ ఇతి తృతీయః ఖణ్డః ॥

ఇత్యైతరేయ-ద్వివీతీయారణ్యకే చతుర్థోఽధ్యాయః ।

ఇతి ఉపనిషత్సు చ ప్రథమోఽధ్యాయః ।

అథ ద్వీవీతీయో అధ్యాయః ।

అథ చతుర్థః ఖణ్డః

పురుషే హ వా అయమాదితో గర్భో భవతి । యదేతద్రేతస్తదేతస్సర్వేభ్యోఽక్లేభ్యస్తేజః
సమూభతమాత్మనేయత్మానం బిభర్తి తద్యయా స్త్రియాం సింఛత్సథైనజ్జనయతి తదస్య
ప్రథమం జన్మ ॥ ౧॥

తత్ స్త్రియాం ఆత్మభూయం గచ్ఛతి యథా స్వమజ్గం తథా ।

తస్మాదేనాం న హినస్తి సాస్యైతమాత్మానమత్ర గతం భావయతి ॥ ౨॥

సా భావయత్రీ భావయతవ్యా భవతి తం స్త్రీ గర్భ బిభర్తి సోఽగ్ర ఏవ కుమారం
జన్మనోఽగ్రేఽధిభావయతి స యత్కుమారం జన్మనోఽగ్రేఽధిభావయత్యాత్మానమేవ
తద్భావయత్యేషాం

లోకానాం సన్తత్యా ఏవం సన్తతా హిమే లోకాస్తదస్య ద్వీవీతీయం జన్మ ॥ ౩॥

సోఽస్యాయమాత్మా పుణ్యేభ్యః కర్మభ్యః ప్రతిధీయతే । అథాస్యాఽయామితర ఆత్మా
కృతకృత్యో వయోగతః ప్రైతి స ఇతః ప్రయన్నేవ పున్రాయతే తదస్య తృతీయం జన్మ
॥ ౪॥

తదుక్తమ్పక్షిణా- “గర్భే ను సన్నన్వేషామవేదమహం దేవానాం

జనిమాని విశ్వా | శతం మా పుర ఆయసీరరక్షన్నధ
శ్వేనో జవసా నిరదీయమితి | (ఋగ్వేదే మణ్డలే ౪ సూక్తం ౨౭౧ ౧)

గర్భ ఏవైతచ్ఛయానో వామదేవ ఏవమువాచ || ౫ ||

స ఏవం విద్వానస్మాచ్ఛరీరభేదాదూర్ధ్వసూక్ష్మామ్యముష్మిన్ స్వర్గే లోకే

సర్వాన్కామానాప్తావైమృతః సమభవత్సమభవత్ || ౬ ||

|| ఇతి చతుర్థః ఖణ్డః ||

ఇత్యైతరేయారణ్యకే పంచమోఽధ్యాయః |

ఇతి ఉపనిషత్సు ద్వితీయోధ్యాయః సమాప్తః |

అథ తృతీయో అధ్యాయః |

అథ పంచమః ఖణ్డః

కోఽయమాత్మేతి వయముపాస్మహే | కతరః స ఆత్మా | యేన వా రూపం పశ్యతి యేన
వా శబ్దం శబ్దుణోతి యేన వా గన్ధానాజుప్రుతి యేన వా వాచం వ్యాకరోతి యేన
వా స్వాదు చాస్వాదు చ విజానాతి || ౧ ||

యదేతద్ హృదయం మనశ్చైతత్సంజ్ఞానమాజ్ఞానం విజ్ఞానం ప్రజ్ఞానం మేధా

దృష్టిర్ధృతిర్మర్మనీషా జాతిః స్పృతిః సజ్కలప్వః క్రతురసుః కామో వశ ఇతి |

సర్వాణ్యేవైతాని ప్రజ్ఞానస్య నామధేయాని భవన్తి || ౨ ||

ఏష బ్రహ్మైష ఇన్ద్ర ఏష ప్రజాపతిరేతే సర్వే దేవా ఇమాని చ పంచ మహాభూతాని పృథీవీ
వాయురాకాశ ఆపో జ్యోతిఃషిత్యేతానీమాని చ క్షుద్రమిశ్రాణీవ బీజానీతరాణి చేతరాణి
చాణ్డజాని చ జరాయుజాని చ స్వేదజాని చోద్భిజ్జాని చాశ్వా గావః పురుషా హస్తినో
యత్కించోదం ప్రాణి జగ్గమం చ పతత్రి చ యచ్ఛ స్థావరం సర్వం తత్పుజ్ఞానేత్రం ప్రజ్ఞానే

ప్రతిష్ఠితం ప్రజ్ఞానేతో లోకః ప్రజ్ఞా ప్రతిష్ఠా ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మ || ౩ ||

స ఏతేన ప్రాజ్ఞేనాత్మనాఽస్మాల్లోకాదుత్కృమ్యముష్మిన్స్వర్గే

లోకే సర్వాన్కామానాప్తవాఽమృతః సమభవత్సమభవదితోమ్ || ౪ ||

|| ఇతి పంచమః ఖణ్డః ||

ఇత్యైతరేయారణ్యకే షష్ఠోఽధ్యాయః |

ఇతి ఉపనిషత్సు తృతీయోఽధ్యాయః ।

ఓం వాఙ్మే మనసి ప్రతిష్ఠితా మనో మే వాచి

ప్రతిష్ఠితమవిరావీర్మ ఏధి వేదస్య మ ఆణీస్థః శ్రుతం మే మా

ప్రహాసీరనేనాధీతేనాహోరాత్రాన్ సన్దధామ్యృతం వదిష్యామి సత్యం వదిష్యామి

తస్మామవతు తద్వక్తారమవత్వవతు మామవతు వక్తారమవతు వక్తారమ్ ॥

ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః ॥

ఇత్యైతరేయోపనిషత్సమ్పూర్ణా ।

Encoded and proofread by Premraj Ware

——
Aitareyopanishad Sasvara

pdf was typeset on December 28, 2022

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

